

NÉPOLVASÓTÁR

SZÉPIRODALMI ÉS TUDOMÁNYTERJESZTŐ HETILAP.

NÉPOLVASÓTÁR

SZERKESZTI

ÉS

KIADJA

MEZŐFI VILMOS

SZERKESZTŐSÉG

ÉS

KIADÓHIVATAL

GARAI-UTCA 32.

HOVÁ A MEGRENDELÉSEK INTÉZENDŐK

Tartalom: A tetőn. (Lenkei Henrik.) — Jézus. (Weitling Vilmos.) — Az igazság ereje. — Márczius — Május. (Seress Imre.) — Nem érek rá. — Szegény házmesterleány!... (Kiss Nándor.) — Régi dalok. (Márkus József.) — Tudományok és találmányok köréből. — Különfélék. — Szellemszikrák. — Humor. — Világkrónika. — Szerkesztői üzenetek. — Képtalány.

Egyes szám ára 10 krajczár.

Uj megrendelők megkapják az eddig megjelent füzeteket is. Ugy szintén a jutalomkönyvet Bébel Ágostonnak „A nő és a szocializmus“ czimü vaskos művét.

*

A „Népolvasótár“ előfizetési ára negyedévre 1 frt 20 kr. Fizethető 60 kros részletekben.

*

Kérjük a budapesti megrendelőket, hogy vasárnaponként otthon nem létükben ne felejtsek el hozzátartozóikat utasítani, hogy a „Népolvasótár“ füzetét tíz krajczárért vegyék át.

*

Minden lakásváltozásnak azonnal való pontos bejelentését kérjük a kihordóknál vagy levelezőlapon a kiadóhivatalba.

*

Ha fővárosi megrendelőink nem kapnák vasárnaponként pontosan házhoz hordva füzeteinket: értesítsenek és gondoskodunk róla, hogy ez többé ne forduljon elő.

*

A haladás, felvilágosodás és az emberszeretet minden hívének, de első sorban a munkásnépnek kötelessége terjeszteni füze-
teinket.

NÉPOLVASÓTÁR

8. szám.

Budapest, 1897. június 20.

I. évfolyam

Szerkeszti és kiadja MEZŐFI VILMOS.

⊗ Szerkesztőség és kiadóhivatal Garai-utca 32.

A tetőn.

Törmeléken, omladékon,
Hol az ösvény hajszálvékony,
Csak elértem a tetőt
Szép virág itt, nem virulhat,
Itt törpékké nyomorulnak
A lenn óriás fenyők.

Fagyos felszél zúg köröttem
Allok fenn meg nem törötten
S üvöltését nevetem.
Vad dühe száz vész-viharnak,
Melyek jobban dülnek, marnak,
Nem fogott ki lelkemen!

Nem volt hatalom e földön,
Mely lesujtson, vagy ledöntsön,
Kedvem egy se szegte még.
Mennél inkább rám sziszegtek,
S végromlással fenyegettek,
Mind magasabbra feltörék.

S zúgjon bár sors fergetegje,
Lelkem feltör az egekbe
Büszkén, bátran, vakmerőn,
Virágim mind szebbre válva,
S állok majdan, mint a szálfa
Még erősbén a tetőn.

Lenkei Henrik.

Jézus.

— Egy szegény bűnös evangéliuma. —

Irta: Weitling Vilmos.

Jézus az örökösödés ellen. VI.

Ennek a hasonlatnak a tanúsága ez: Most, a mikor néhányan az életfentartás gondját es bánatát nem ismerik, mert pénzükkel és a tulajdonnal hetykén felhalmozzák maguknak és családjuknak a mi munkánk gyümölcsét, a mi által még inkább érezzük a lét-fentartás bánatát; most, a mikor a bánat és a gond eszméink terjedésének nagyban utját állják: a mennyire lehető, ne gondoljunk a holnapi nap gondjával és bánatával.

A pokolba az életért való nyárspolgáriás gondoskodással. Csekély vagyonkátokkal amugy sem juthattok pénzhez és birtokhoz. Ne gondoskodjatok a fölött, hogy holnap kinél és kiért fogtok dolgozni, mert hacsak készakarva nem akartok éhen meghalni, nem is fogtok az éhségtől elpusztulni. Ne törjétek a fejeteket valamely üzletért, a közös tulajdon rendszerének életbeléptetése: ez legyen a megvalósítandó üzlet. Nem egyenként, hanem mindannyian közösen fogjuk ezt az üzletet megnyitni. Ha akarjátok, semmi sem könnyebb ennél. Ne gondoskodjatok a hozományról, a leányok és az asszonyok legyenek türelmesek és várjanak, akkor megtakarítjuk a hozományt és nem kell majd szerelemellenes házasságot kötni. Nemde leányok, még tudtok várni? A házassággal bizonyára, ha a barátsággal és a szerelemmel nem is. Ne törjétek adósságaitok megfizetésén a fejeteket: a szabadság végítéletének napján tartozástokat egyszeriben kiegyenlítitek. A jövőről se gondoskodjatok, vén napjaitokkal ne törődjétek, hanem a kinek még nincsen ősz haja, tőkélje el, hogy a mig megfeheredik a haja, minden tizennégy napban egy-egy embert megtérit a vagyonközösség eszméjének.

Ez a legjobb takarékpénztár, a melybe öreg napjaitok gondoskodását tehetitek, hogy rövid idő mulva czélhoz érjétek. Tehát ne törődjétek a sok ringygyel-rongygyal, hanem:

31. vers, inkább keressétek Isten országát és mindezek megadattatnak nektek.

Jól megértettétek? Mindez olyan világos, érthető és kézenfekvő! De ezért ne tekintsünk mindig a magas kék levegőbe, ha Isten országáról van szó, mert itt alant ugyancsak meg kell hódítani Istennek országát. Ha ezt lehetetlennek tartjuk és ha ennek

bizonyítására gyávák vagyunk: miként törekedhetünk az örök életre, a mely semmi esetre sem gyáva szolgalelkek számára való.

Bátorság, ti kiközösített bünösök, szép birodalom az, a mely osztályrészetek. Tekintetek magatok körül, nézzétek a hullámmóvetést, a gyümölcsterhes fákat, a csinos utakat és épületeket, a tenger, a folyam és a tavak hajóit, az országutakat és a vasutakat, a melyeken a különböző éghajlatok áruai adnak egymásnak találkát, a legelők megszámlálhatatlan csordáit, a megtöltött raktárakat, kamarákat, pinczéket, az ég madarait, a vizek halait, az alpesek füveit, a föld méhének ásványait, a felhalmozott bölcsességet, a tudás ingerét, a belátás magasztosságát, a művészet pompáját, a tudomány hasznát, az akadémiákat, a tornatereket, az ünnepi multságokat: mindez, Isten és jogszerint mindannyitok közös öröksége. Követeljétek vissza az együgyüektől, a kik magukra és rátok, ugyszintén utódaitokra az egyéni és rangtulajdon kényszerzubbonyát erőszakolták. Követeljétek ismét vissza ezektől az együgyü bolond bakterektől és ne türjétek, hogy tovább is orrotoknál fogva vezessenek. Rászedett csalók ökelmék, a kikben hiányzik a feláldozás bátorsága. Hamis pénzt kaptak és most hamisan adják tovább, egyesek tudatosan, mások jóhiszeműen. Ez az örökség.

A mig nem lesz bátorságtok, hogy kérjétek, a mi a tiétek, addig nem is fogják nektek odaadni, a miket ők és elődeik eltulajdonítottak. Szemetekben is bolond volna az, a ki egyedül, a többi nélkül tenné azt. Rajtunk, szegény bünösökön van a cselekvés sora. Öntsük ki a leány fürdőjét.

Az igazság ereje.

Szemmel alig látható penészgombáknak parányi sejtszála valahogy fennakad a ragyás szikla nyílásában. Az átfutó köd nedveséggel látja el. A napsugár melengeti. Fölebe és melléje porszemeket rak le a szél. Így keletkezik élet a sziklafelület piczinyke gödrében.

Jön a tél és kifagylalja a gyöngye életet. De a kis gödörben megmaradnak a porszemek és a gombatestnek azon vegyelemei, melyek egy új életnek tápul szolgálhatnak. Az odahulló mohamag a kis melegágyban megtalálja a csirázás föltételeit; elhelyezkedik a fészekben, friss nedveket kap, felduzzad, kibocsátja finom gyökérszálaival s új életre virul a penészgomba sirüregében.

Az élet ösztönének és a halál végzetének ez a küzdelme gyakran megismétlődik. Minden új élet gyarapítja halálával a melegágy anyagát, és minden új halál gyarapítja a következő élet létföltételét. Az anyagnak és létföltételeknek ez a gyarapodása

lehetővé teszi, hogy évről-évre erőteljesebb és tökéletesebb szervezetek találjanak otthont a kis telepen.

A kis telep pedig időjárástával termő réteggé lesz az odakerült porból, a kiaszott szárákból, a lehulló szirmokból és a kihalt gyökerekből. Ekkor jön a lehülésnek és fölmelegedésnek, a nedveségnek és elpárologásnak, a savaknak és aljaknak sziklarepesztő hatása. És bármilyen szűk a keletkező repedés, behull oda a por-szem, beszívárog a harmat, behatol a hő s helyet és táplálékot kutatva, bekuszik a hajszálnyi gyöker is.

Igy győzedelmeskedik az élet a halál fölött. Ha az a hajszálgyöker bejuthatott a repedésbe: akkor a szirt ellenállása meg van törve örökre. Hihetetlen hatásokat fejt ki ama gyökérszál növekedése, izmosodása, elágazása. A repedésből nyílás, a nyílásból elmállás lesz a szervezetek észrevétlen ostroma alatt.

A szikla megsemmisül. Előbb kötörmelék lesz belőle a havas oldalán, azután a kavics a patak medrében, végre termékeny iszap a rónán. Máramarosi sziklatömbök így teszik kövérré a szentesi buzakalászt.

Azt hiszitek, hogy más törvények igazgatják az eszmék világrendjét?

Márczius — Május.

Irta: Seress Imre.

*A népszabadságot márczius vívta ki,
Ünneplik is büszkén diadalmi napját;
De nézz körül oh nép, nagy Magyarországot
Most is csak elfnyomott százezrek lakják.*

*A testvériséget márczius vívta ki,
De mikor hirdetjük emberi jogunkat,
Golyóknak zápora, paripák palkói
Ölik és fapossák a sok nyomorultat.*

*Az egyenlőségért szintén márcziusnak
Adjon a nép hálát: ezt hirdetik fennen;
De a sok millió vesztli igaz jussát
Millimosokkal, mágnásokkal szemben.*

*Le veled márczius! Merülj feledésbe!
Megrohadt gyümölcs az, a mit adtál nekünk;
Mi a fát akarjuk, a munka uralmát
És gyümölcsöt arról majd magunk termelünk.*

*Jójj fehéat szép május! He egyesíts minket,
 Hogy ez a nagy eszme győzedelmei lásson;
 Hogy a világ szeme megpihenjen végre
 A megelégedett millió munkáson.*

*Ragyogó, dicső nap, május első napja!
 Minden ünnepek közt te vagy a legszentebb
 Ma, mint most márcziust, ugy ülünk meg egykor,
 Gudom, nem lesz semmi hazugság te benned.*

*Mindenki egyformán szakít majd gyümölcsöt,
 Nem lesz püspök és gróf, a kik csak henyélnek;
 És ezreknek is nagy bírfok közepében,
 Mekkünk az Istenről és fűrésről mesélnek!*

Nem érek rá.

Hányszor halljuk ezt a türelmetlen kifakadást: „Nem érek rá!“ Ha a kötelességmulasztást indokolni kell, mindig kéznél van a kifogás: „Nem értem rá!“ Pedig a legtöbb esetben indokolatlan ez a kijelentés.

Ezzel a szólásmóddal csak a segedelemért esdeklőt akarjuk a nyakunkról lerázni. S a helyett, hogy „Nem érünk rá“, így kellene szólnunk: „Nincsen szívünk!“

Ime egy szegény, szorgalmas iparosember nagy szerényen bekopogtat a gazdag magánzóhoz, a kinek számára munkát végzett. A mester pontosan és jól elkészítette a munkát és most nagy szüksége van a pénzre, hosszú várakozás után, maga jött el tehát, hogy a számlát bemutassa.

— Nem érek rá!

Ezzel fogadja a „nagyságos ur“ és nem jut eszébe, hogy a munkás embernek szüksége van arra a keserves munkával megkeresett néhány garasra.

Egy szegény sorsüldözött hatalmas, befolyásos emberbe veti utolsó reménységének horgát. Már többször „alkalmatlankodott“ nála és most is hiába jött. „Nem érek rá!“ rivallja bosszusan a befolyásos ur és nem jut az eszébe, hogy ezzel a kifogással talán a kétségbeesésbe kergette embertársát.

Nehéz beteg ember egyedül, elhagyottan hánykolódik beteg ágyán. Voltak barátai, a mig gazdag volt, most, hogy szegény és nyomorult, senki sem akarja ismerni. Ha egykori barátait felszólítják, hogy látogassák meg a nyomorult szenvedőt, vállvonogatva válaszolják: „Nem érünk rá!“

Szomorú jelenségek ezek! A „nem érek rá“ kifogás rendszerint indokolatlan. Lustaság, élvágy, szivtelenség, de gyakran az idő kellő beosztásának a hiánya, visznek rá. A ki szereti embertársát, az mindig fog arra időt találni, hogy a szenvedőknek és a nyomorultaknak a kezére járjon.

Igazán nagy emberek, habár hivatásos dolgaik szörnyen lenyűgözték, mindenkor találtak időt arra, hogy a legszebbet, a legnemesebbet cselekedjék, hogy embertársaiknak szolgáljanak.

Szegény házmesterleány! . . .

Egy barátom, ki a múlt hónapban vett el egy gazdag háztulajdonosnőt, a következő történetet mesélte:

— Lucskos időben, két napi barangolás után végre egy messze eső külvárosba jutottam, ahol lakást kerestem magamnak. Csak véletlenül állapodtam meg ebbe a szűk, botrányosan piszkos utcában, ahol a régi, egészen megfeketedett házak is roskadozva fenyegették a mellettök elhaladót. Valamikor régen nagy tűz dühöngött a környéken, lángba borított egy egész városnegyed s ezek a füstös szagú, megperzselődött épületek még azóta veszélyeztetik a közforgalmat.

És én mégis ebbe a nyakig iszapos utcában, a legroskadozóbb házban béreltem ki egy szegényesen butorozott kis szobácskát . . . Mert amidőn éppen mintegy menekülni akartam e keskeny sikátorból, a kapun kilépett egy lány, aki valami négy-szögletes táblát akasztott föl.

Ez a leány olyan szép volt, hogy megálltam a kilógasztott hirdetés előtt és elolvastam. Aztán megnéztem a kiadandó lakást.

Mikor a sötét folyosón tapogatózva, követtem a lányt és nem láttam az arcát, valami megbánás fogott el. Ostobasággal vádoltam magam, amiért bejöttem ebbe a piszkos, külvárosi fészekbe, holott a pénzemért mindenütt kaphatok egészséges, szép lakást. Hanem mikor a sötét lépcsőnél meggyújtott egy kis viaszgyertyát, ahogy végtelen kedves fejmozdulattal tartotta szemei elé a világosságot, örömem ismét visszatért és szó nélkül mentem tovább.

A recsegő, elkorhadt falépcsőn már tudomásomra adta, hogy ő a házmesterleány. Az apja kovács, künn dolgozik a fegyvergyárban és csak hétkor jön haza. Ő ügyel a házra, mert a mamája még két év előtt meghalt, az apját szereti és nagyon szegények.

Nekem, akit először látott életében, úgy mondta ezt el, hogy megmozdult a szívem. Azt hiszem, tíz percznél is több idő mulhatott el, mire észrevettük, hogy még mindig a recsegő, korhadt falépcsőn állunk . . .

A kiadó lakásban egy összeropedezett asztal, egy rossz szék s valami behorpadt bádogedény volt elhelyezve. Azt meg éppen-séggel nem tudtam még, hogy a falhoz dobott ágyban hogyan fogok aludni. Nem is nagyon ajánlgatta a lakást. Vagy talán nem

merte . . . Azt mondta, hogy csak szegény munkásembernek akarták kiadni, valami jóra való, tisztességes iparosnak. Mintha szégyellette volna, hogy a behorpadt bádogedény helyébe nem állíthatott valami rajzokkal díszített porcellán-mosdót.

Kivettem a lakást és megnyugtattam afelől, hogy én is tisztességes ember vagyok, csak a foglalkozásom miatt kell drágább ruhát hordani . . .

Másnap beköltöztem. A házban néhány asszonyon kívül alig lehetett valakit látni; csupa munkásemberek laktak itt, akik korán reggel munkába indulva, csak késő este tértek ismét vissza, fáradtan, komor ábrázattal s néha káromkodva rázták fel a ház csendjét. Még aznap feljött hozzám a házmester, egy jóképű Herkules s minden második szava a leányáról szólt.

De abból a határtalan szeretetből, melylyel ez a kovácsmunkás egyetlen, gyönyörű leányáról beszélt, abból a gyermekes rajongásból kiérzett a fenyegetés, benne rejtőzködött annak az embernek a végzete is, aki e leányt megbántani merné! . . .

Csak egyetlenegy férfi maradt napközben a házban: a háziúr. Fölöttem lakott a második emeleten és jó ideig valami hivatalnoknak néztem. Ellenszenves külseje, bujaságról tanuskodó szemei véghetlen rossz hatást gyakoroltak reám, egészen azon emberek közé tartozott, akikre a férfiak azt mondják: kiállhatatlan, a nők: veszedelmes.

Sohasem beszéltem vele, de ösztönszerű nyugtalanság fogott el, valahányszor láttam, hogy közeledik a szép házmesterleányhoz. Ajkaim gyengén elkezdtek remegni és e szokatlan érzés hatása alatt, megütközve kérdem magamtól, hogy miért féltém én ugy e leányt? . . .

És bekötött fejecskeje, édes arcza mindennap többet foglalkoztatott, angyali tisztaságu szemei mindjobban felköltötték érdeklődésemet.

Szegény házmesterleány! . . .

Mikor egy alkalommal elkésvé siettem haza, a kapu már be volt zárva. Nem jól éreztem magam ebben a szűk, elhagyott sikátorban és hevesen megráztam a csengettyűt. Néhány pillanat múlva már hallottam, hogy az udvaron keresztül valaki könnyed lépésekkel, gyorsan jön a kapuhoz s a kuleslyukon keresztül világosság szűrődött ki.

Egyszerre, közvetlenül a kapu mögött, különös zaj támadt! Mintha elfojtott, gyöngé női sikoltást hallottam volna, majd két ember kétségbeesett, láthatatlan dulakodása fagyasztotta meg ereimben a vért. Belülről hörgés hallatszott ki s én bajt sejtve, teljes erőmből kezdtem döngetni a kaput. Aztán hirtelen, mintha valaki találomra bevágta volna a kulesot a kuleslyukba, megfordult a zár és felszakítottam a kaput!

A szép házmesterleány, egyik kezében a lámpát tartva, halott-halványan dőlt a falnak. Felső testét csak egy rongyos kendő fődte be, az is lecsüngött az egyik oldalon és föltárta vakítóan fehér, tiszta keblét.

Gyöngé alakja minden ízében remegett, ijesztő gyorsasággal kapkodta a levegőt és feje kimerülten hanyatlott vállára. Még éppen jókor kaptam ki kezéből a lámpát, hogy le ne ejtse és világosan hallottam, ahogy a sötét, recsegő lépcsőn valaki óvatosan szökik fölfelé.

Bár nem voltam tisztában még azzal, ami történt, egy sajátos dühroham által késztetve, utána akartam rohanni.

E pillanatban kétségbeesett mozdulattal ragadott meg a leány... Kidülledt szemekkel, rekedten kiáltotta:

— Ne!

Aztán göresösen szoritotta meg a karomat és végighuzott az udvaron egészen a lakásáig. Ott gyorsan belebámult a sötétségbe s midőn bizonyosságot szerzett arról, hogy senki sem lát bennünket, könyörögve kért, hogy ne hagyjam egyedül, jöjjenek hozzá.

Bementem. A szobában egyszerre elhagyta ereje, lerogyott egy székre és heves zokogásba tört ki. Szótlanul, összeszorult égével vártam be, míg fájdalomra lecsillapult, aztán vad önkívületben kérdeztem tőle:

— Miért nem hagyta, hogy összetörjem?...

Ugyanazzal a megrémült kifejezéssel meredt rám, melylyel a kapu alatt megakadályozott. Hagymázos, szakgatott hangon kezdett beszélni:

— Ne, ne, nem szabad, ő a háziúr!... Ha tudom, hogy nem apám jött haza, ki se mentem volna. Még reggel mondta, hogy ma tovább marad a gyárban, mert postamunkája van. Még azt gondoltam, hogy ön is itthon van már... De nem fogok többet kimenni, majd ön fog apának kaput nyitni. Vagy nem, mert akkor apus mindent megtudna!... Nem szabad megtudnia semmit, mert megölné!...

Aztán elveszteniök a lakást és kétszer annyit kellene dolgoznia... Nem, csak ezt ne! Az istenre, ne szóljon... ne bántsa azt a másikat... Majd jobban vigyázok, magamra zárom az ajtót, hogy be ne jöhessen, Istenem, én nem tudom, mit akar ez az ember tőlem?... Mindig olyankor les rám, mikor egyedül vagyok, és azt kívánja, hogy az övé legyek.

Mintha nem volnék az már eléggé, szegény apuskával együtt... Oh, milyen utálatos ez az ember, mennyire félek tőle! És ez mindaddig úgy fog lenni, amíg ki nem tesz bennünket az utcára...

Mert azzal fenyeget, hogy így lesz. Az istenért, mondja csak, mit csináljak?! Mégis meg fogom mondani apának, meg muszáj mondani, különben el vagyok veszve... Még ma, mihelyt haza jön!

Oh, csak már itt volna! Meg fogom kérni, hogy ne bántsa a csuf állatot, hanem szökjünk el innen, akárhová, inkább én is szolgálni megyek...

Oh istenem, szegény apus!

Kivülről megrángatták a csengőt. A leány örömmel ugrott fel és esdve kért, hogy menjek előre és maradjak egy ideig a sötét lépcsőn, hogy az a másik ne bántassa.

Még
még megr
nyakába e
tértem.

Miko
lenéztem
háziúrral
lás fogta
házmester

Szeg

Nem

Amolyan
már más
házmester
Elei

tése, sem
annyira
gyönyörű
doltam rá

Ami

a városba
talkendőb
varta ki,
hölgy lép

Nyc

szemei fő
hivatalno
városi há

Sze

hogy tal
ő egyetle
Min

tetlenül

Azt
megforgia
tükörbe

A

sürgölöd

Sze

Még hallottam, ahogy a leány ujjongva kiáltja az apja nevét; még megrázott az a vadul kitörő fuldoklás, melylyel az öreg kovács nyakába esett, aztán lassankint minden elcsendesedett és én aludni tértem.

Mikor másnap korán reggel felébredtem, az ablakon keresztül lenéztem az udvarra. Az öreg kovács alázatosan beszélgetett a háziurral s mélyen megemelte a kalapját . . . Valami különös szorulás fogta el szívemet, amikor szomorúan láttam, hogy a szép házmesterleány nem szólt az apjának semmit.

Szegény házmesterleány!

Nem tudom miért, még aznap kiköltöztem ebből a házból. Amolyan lelki betegség vett erőt rajtam, s néhány órával később már más házban béreltem lakást, ahol nem volt észbontóan szép házmesterleány, meg bujaságtól áradozó háziur.

Eleinte sokkal nehezebb munkát adott a házmesterleány felejtése, semmint gondoltam, de tanulmányaim és a mulatóhelyek annyira elfoglaltak, hogy lasan-lassan elhomályosodott előttem gyönyörű orczája, s később már csak unalmas perczeimben gondoltam rá.

Amíg aztán ismét élembe nem került egyszer. Valahol bent a városban mulattunk, éjjeli mulató kávéházban. Az átázott asztalkendőből egy figyelmes pinczér éppen a tizedik üveg bort csavarta ki, mikor a portás föltárta az ajtót, s rajta egy elegáns hölgy lépett be.

Nyomban mögötte egy ur kísérte, akinek ellenszenves, buja szemei fölkorbácsolták bennem a vért! Ugy nézett ki, mint valami hivatalnok, de én jól tudtam, hogy egy roskadozó, piszkos külvárosi háznak a tulajdonosa.

Szemeim az ajtóra meredtek és — vártam. Vártam, vártam, hogy talán az öreg kovács is be fog jönni, hogy oda fog ülni az ő egyetlen, szépséges leánya mellé. De nem jött.

Mintha ólmot öntöttek volna a lelkemre; egy pillanatig tehetetlenül ültem székesen.

Aztán örült jókedvemben megragadtam egy boros üveget, megforgattam a levegőben és ordítva csaptam a szemközt levő tükörbe . . .

A harmadik asztalnál pedig a pinczerek eczetborogatással sürgölődtek egy gyönyörű szép, elegáns hölgy körül . . .

Szegény, szegény házmesterleány!

Kiss Nándor.

Régi dalok.

I.

A régi dal, a régi kín,
Szívemben újra ébred im',
S a régi kínban annyi dal van,
És annyi kín a régi dalban!

A régi kín, a régi dal,
Szivemben újra átnyilal,
S a régi dalban annyi kín van,
És annyi dal a régi kínban!

II.

Keletre nyílik ablakod,
Nyugotnak fordul az enyém,
Neked mosolyg a nap, ha kél,
Nekem mikor nyugodni mén.

Oh, bölcs a nap! Jól tudja, hogy
Hozzád való a fényözön,
S miként szivembe a remény.
Én hozzám csak — meghalni jön!

III.

Merre száll a sóhajtásunk,
Senki azt ne tudja,
Leselgő szem ki ne lesse,
Merre van az útja.

Szerelmünknek édes titkát
Csillagos éj fedje,
Dalos madár ne dalolja,
Patak ne csevegje.

Ne tudja azt senki, senki,
Egyedül mi ketten.
S mi is oh, csak félig ébren,
Félig — önfeledten!

Márkus József.

Tudományok és találmányok köréből.

§ **A patikaszerek ellen.** Dr. Griegl orvos a természeti gyógy-
módokról irt értekezésében következőleg panaszkodik: Manapság
alig van már teljesen egészséges ember, a legnagyobb rész csak
aránylag egészséges. Teljes egészségre talán majd csak utódaink
tehetnek ismét szert, a negyedik vagy ötödik nemzedékben, ha
természetes életmódot folytatnak. Ha a természet, mely egyedül
képes gyógyítani, azon van, hogy a rosszat kidobja, nem kell utját
állani, hanem ép ellenkezőleg megtenni mindent, ami művét elő-

segíti.
hoz sz
adat a
izzadjo
mérge
a bete
sabb
akadál
helyül
választ
dás, m
végző
ját elk
kell fé
lehets
dobni.
talmas
gok ki
Igy pl
szobál
levegő
kell v
be az
forros
kivála
pedig
a sza
nevez
nak r
után,
gödjél
jelenl
téklet
kellő
ez ta
veine
szetes
izmol
gokat
szere
beteg

ban
Harr
kis v

segíti. A mai gyógykezelés a könnyű beteget is többnyire az ágyhoz szegzi, vagy legalább is szobafogságra kárkoztatja. Meleg ruhát adat a betegre, meleg takarót, hogy meg ne fázzék és lehetőleg izzadjon is. Emellett mérges orvosságokat adnak neki, sokszor még mérges ételekkel és italokkal is táplálják. Így halmoznak föl a beteg testében mérgeket és minthogy a meleg ruha a legfontosabb kiválasztó szerv, a bőr működését csaknem teljesen megakadályozza a mérgek genny alakjában lerakódnak és lerakódási helyül nagy előszeretettel a tüdő és a bordahártya közötti választják és kész a retteget tüdőgyulladás és bordahártya-gyulladás, mely bár mesterségesen idézték elő, a legtöbb esetben halállal végződik. Hogy kell a megbetegedésnek ezt a veszedelmes formáját elkerülni? Legelőször is nem kell félni a meghüléstől, nem kell félni se bacillustól, se a ragálytól, mert a meghülés csak ott lehetséges, ahol a testnek valami beteges részt kell magából kidobni. Ebből pedig az következik, hogy a meghülés nemhogy ártalmas volna hanem ép ellenkezőleg hasznos, mert a káros anyagok kiválasztását elősegíti és azok fölhalmozódását, megakadályozza. Így pl. ha influenza éri az embert, nem szabad lefeküdni vagy a szobában maradni, hanem lehetőleg sokat kell mozogni a szabad levegőn, hacsak lehet mezitláb és dolgozni ingujjban. Éjjel arra kell vigyázni, hogy friss levegő legyen a szobában és takaródzék be az ember jól mindaddig, míg a teste hideg, ha azonban lázas forróság áll be, a szükségérzethez képest a takarót ledobni és a kiválasztási menetet hideg borogatásokkal elősegíteni kell. Ha pedig a beteg annak látja szükségét, hogy fölkeljen és kimenjen a szabadba, ezt az év bármely szakában megteheti. Ezt az ugynevezett egészségesek talán kegyetlennek találják és fázva gondolkodnak rá, de a lázbeteg sokkal inkább kívánczik utána, mint az után, hogy orvosságot szedjen és az ágy fölledt párnái közt vergődjék. Az influenzát pl. az ember ilyen módon nem is érzi és jelenlétére csak a zsebkendő gyakori használata emlékezteti. Mértékletesség, edzés, nem félni a meghüléstől, munka és pihenés kellő beosztással, fölváltva rendes alvás és szeszes italok kerülése, ez tartja fenn legbiztosabban az egészséget. A betegség a test szerveinek fokozott tevékenységében vagy elpetyhülésében áll, a természetes gyógy mód pedig ez állapotok ellensúlyozásában. Az elernyedte izmokat izgatni, a lázt mérsékelni kell, a testből az idegen anyagokat eltávolítani; a friss levegőtől, mely egyike a legjobb gyógyszereknek, ne foszszuk meg a beteget és ha szellőztetni akarjuk a betegszobát, sincs szükség másra, mint friss levegőre.

Különfélék.

? **Rablógyilkos rendőrtisztviselő.** Még a múlt év április havában történt, hogy Brüsszelben ágyában meggyilkolták a hetvenéves Harry bárónőt és kirabolták. A báróné értékpapirjait, melyeket egy kis vasszekrényke almáriumában őrzött, a vasszekrényvel együtt

eltűntek. A rendőség természetesen legelőször is a bárónő cselédjét, egyetlen fiát és a ház többi lakóit vonta kérdésre, de ezek nem láttak, nem hallottak semmi olyat, ami nyomra vezethetett volna, de pár nap múlva Raes brüsszeli bankár fölvitte a rendőrségre az elrabolt értékpapírokat, melyeket nála 4300 frankért elzálogosítottak. Az elzálogosító személyleírásából két detektív azt a gyanút merítette, hogy ez Courtois nyugalmazott rendőrbiztos, kit azonnal letartóztattak s szembesítették a bankárral, ki benne az értékpapírok elzálogosítóját fölismerte. Courtois mindent tagadott, de a vizsgálat kiderítette, hogy a gyilkosságot két czinkostársával együtt ő követte el. A rend derék órára még ezenkívül is sok csunya dolog sült ki. Persze szigoruan megbüntetik.

? **A czilinder (köcsögkalap) története.** Párisban nemrég fölmerült az az eszme, hogy meg kellene ünnepelni a kürtőkalap százéves feltalálását, de a kutatók nekiestek a dolognak és kimutatták, hogy a czilinder, melyet Londonban kezdtek először hordani, száz évesnél sokkal idősebb. Már a régi iskolák képein lehetett látni magas kalapokat, melyek a mai czilinderhez nagyon hasonlítanak. Ilyen magas kalapokat Németalföldön már a 16. századbéli zavarok idején, Angliában, Franciaországban és Németországban a harmincz éves háboru idején hordtak. A mostani fekete selyemszörű kalapot 1760-ban Firenzében találtak fel és a következő évben Párisban is fölkapták, de maga a kürtőforma kétszáz évnél is idősebb. Uj-Zélandban pedig az utazó európaiakkal soha nem érintkezett benszülöttekre akadtak, kik a mienkhez csalódásig hasonló magas kalapokat hordtak.

? **A gyémántlopás új módja.** Egy nizzai ékszerész boltjában a minap egy előkelően öltözött házaspár jelent meg. Velük volt gyermekük is. Két karkötőt kértek, egy diszesebbet, estélyi alkalmakra s egy egyszerűbbet utcai kijárathoz. A hölgy kiválasztott már egy gyönyörű ékszert, a mikor egy koldus jelent meg az ajtóban. A jószívű urhölgy odadobott a kalapjába néhány aprópénzt. A koldus eltávozott s az urhölgy a kiválasztott ékszer árát kérdezi. Keresik az ékszert mindenfelé, de hiába. Az ur követeli, hogy kutassák ki a gyermeket is, hátha ő dugta el az ékszert. Nála sem volt. Az ékszerész személyesen győződött meg róla, hogy a házaspár már régebben lakik a megjelölt hételben s még bocsánatot kellett kérnie a gyanusításért. Csak amint néhány nap múlva egy elegáns urban fölismerni vélte a koldust, jött rá a csalásra. Elfogatta az elegáns urat s kitűnt, hogy csakugyan ő volt az a koldus és a jószívű urhölgy az aprópénzen kívül — természetesen összebeszélés folytán — a gyémántot is a kalapjába dobta. Az elfogottnál sok ékszert találtak.

? **Furcsa örökséget** hagyott hátra egy ur Moszkvában, kit mindenki dús gazdag embernek tartott. Végrendeletében a gazdag bácsi egész vagyonát unokaöcsésére hagyta, de a mikor ez a megboldogult lakásán megjelent, ott nagy meglepetésére és csalódására pénz és értékpapírok helyett, melyekre számított, egész nagy rakárt talált ruházati czikkekből, így többek közt 520 inget, 600 pár

hariszn
jegyzé
diák, n
keresk
ki, mi

gothai
engedt
halott
nagy

arról
ban. A
száz o
a drá
sebb
egyett
volt r
ben j
logtak
került

esöt:

nyete

ragas

Hogy

csak

aratt

gény

kodik

nem

anna

harisnyát, 50 pár uj czipőt, 1500 zsebkendőt stb. Az elhunyt pontos jegyzéket készített vagyonáról és a „nevető“ örökös, egy moszkvai diák, most ha akarja, szegre akaszthatja a tudományt és divatárkereskedést nyithat ócska fehérenemüekből, melyek épen úgy néznek ki, mintha ujak volnának.

? **A halottégetés első bajnokainak** egyike volt Hünersdorf volt gothai polgármester, a ki a napokban halt meg. Az ő eljárására engedte meg II. Ernő herceg, hogy fölépítsék Gothában az első halottégető kemenczét. Ebben égették el most az ő holttestét is nagy ünnepélyességgel.

? **Könnyü nekik.** Valósággal csodákat irnak az amerikai lapok arról a bálról, a melyet *Astor*, a híres milliomos rendezett a napokban. A vendégek függő hidon jutottak a kastélyába, a melyet sok száz diszbe öltözött rendőr őrzött. A gyémántoknak, a rubintoknak, a drágagyöngyöknek, a virágoknak, a tüneményesnél tüneményesebb selymeknek olyan sokasága volt együtt, a minőt még a világ egyetlen udvari bálja sem látott. Vanderbilt asszony ruhája tele volt rakva villogó gyémántokkal, amig férje egy tengernagy jelmezben jelent meg, melynek még a czipője hegyén is gyémántok csillogtak. A „híres bál“ csak 314 ezer dollárba (egy dollár 2 forint) került.

Szellemszikrák.

* Bibliai idézetek. Valamely fa nem terem jó gyümölcsöt: kivágatják, és tüzre vettetik.

* Ne szerezzetek aranyat, se ezüstöt, se pénzt a ti erszényetekbe.

* Sok első lesznek utolsók és sok utolsók elsők.

* A szeretet ne legyen tettetés. Iszonyodjatok a gonosztól, ragaszkodjatok a jóhoz.

* Mert mikor köztetek volnánk is, ezt mondjuk vala néktek: Hogyha valaki nem akar munkálkodni, ne is egyék.

* Mert minden gonoszságnak gyökere a pénznek szerelme...

* Legyetek pedig valóban megtartói az igének, és ne legyetek csak hallgatói, hogy megcsaljátok magatokat.

* Ime a munkásoknak bérek, kik a ti tartományitokat meg-aratták, melyet csalárdsággal megtartottatok kiált...

* Nyisd meg a te szádat, itélj igazán; forgasd ügyét a szegénynek és a szükölködőnek!

* Mikor uralkodnak az igazak, örül a nép; mikor pedig uralkodik az Istentelen, sóhajt a nép.

* Megérti az igaz a szegényeknek ügyeket; az Istentelen pedig nem gondol reá, hogy megértse.

* Legveszedelmesebb ördögök az angyalarczuak.

* Sok ember csak azért fittogtatja a becsületességét, hogy annak idején sok pénzzel megfizettethesse magát.

Humor.

)(**Sok a jóból.**

A.: Ejnye, be jó kedved van, Bandi!

B.: Hogyne volna, barátom! Képzeld csak, tegnapelőtt fürdőre ment a feleségem, tegnap szabadságot kaptam és ma meghalt az anyósom.

)(**Az ijesztő.**

Anya: Aztán mikor lesz az a műkedvelői előadás?

Fiu: A jövő héten, édes anyám.

Anya: Csak már tul volnánk rajta, mert mióta a padlásra jársz szavalni, azóta fele annyit tojnak a tyukok!

)(**Megnyugtató.**

Fogházigazgató (a rablógyilkoshoz): A szakértő orvosok kijelentették, hogy az ön elméje teljesen ép, s minthogy a vizsgálat ilyen előnyösen ütött ki, önt alkalmasint fel fogják akasztani.

)(**Erdekházasság.**

— Itthon van a báró ur?

— Nincs.

— Hol van?

— Alighanem a menyasszonyánál, mert mikor elment, keservesen sóhajtott.

)(**Az ellenállhatatlan.**

— Képzeld csak, hadnagy ur, tegnap este a bálban, úgy 9 óra tájban hirtelen erős szívdobogás fogott el.

— Előbb nem vett engem észre nagysád?

)(**Falusiak a fővárosban.**

Csutora Gáspár: Ebbe a Budapestbe egyre csak házakat bontanak. Egész utcák elváltoznak.

Kalács Tamás: Az ám. Igazán nem értem, aztán mégis hogy találnak haza ezek a városi emberek, ha egy kicsit felöntenek a garatra!

)(**Irja fel.**

A menyecske kérdi:

— Szeretsz?

A fiatal professzor felel:

— Már legalább háromszor mondtam. Most ird föl magadnak, mert többé nem mondom ugyanazt.

Világkrónika.

— Szerencsétlenség a hajón. A Lizabonban (Portugália) állomásozó osztrák-magyar páncélos hajón az egyik ágyon a töltést elzáró készülék hátrafelé tódult. Az ágyu elsült és több katonát megölt.

— Halálos párbaj. Bonnban (Németország) két orvos becsültreperálás végett lövöldözött egymásra. Az egyiket agyonlőtte a golyó.

— **A rang.** Egy magyar burzsóa ujságban a következő hirtetést olvastuk: „Előkelő család hercegi sarja rangjának megfelelő házasságot óhajt kötni. Polgári leányt is elvesz.“ „Rangjának megfelelő.“ Az annyit tesz, hogy „jó sok pénze legyen.“ Így csinálják az előkelő házasságokat.

— **Leégett község.** Lokve, Fiume melletti község teljesen leégett. Több ember elpusztult a tűzben.

— **Az uzsorás gyilkosa.** Serson, franciaországi városban az esküdtszék Butmi de Katrmann nevű földbirtokost, a ki Dimart nevű uzsorást meggyilkolt, felmentette. A meggyilkolt uzsorás koldusbotra jutatta a földbirtokost.

— **Urleana nevű városban** (Amerika. Obis állam.) a nép meggyilkolt egy néget (fekete bőrű ember), a ki erkölcstelen merényletet intézett egy fehér asszony ellen.

— **Kegyetlen büntetés.** Ozinus olasz város ovodájában a tanítónő egy 4 éves gyermek hüvelykujjából büntetésből kivágott egy darab hust. Ez a furcsa nevelési mód persze óriási megbotránkozást keltett. A tanítónőt becsukták.

— **Tótok és olaszok.** Servola olasz városban a tót és az olasz munkások összeverekedtek. Két olasz és egy tót súlyosan megsebesültek.

— **A tudományért.** Dánország kormánya 30000 forintot szavazott meg tudományos kutatások czéljára.

— **Sáskajárás.** Hamburgban és környékén valóságos sáskajárás volt a napokban. Millió és millió sáska nagy csoportokban a melyek valósággal elhomályosították az eget, óra járásnyira töltötte be a levegőt. Ott időztek egy napig, azután másfelé repültek.

— **Sófiában Bulgária fővárosában** kiöntött a folyam. Több házat elragadott az ár és egész utcákat víz alá temetett. Több ember megfulladt.

— **A gavallérok.** Hegyi Károlynak és Fuchs Mátyásnak hívják azt a két elvetemült embert, a kik Budapesten a Gellérthegyre csalták Appel nevű barátjukat, hogy ott meggyilkolják és kirabolják. A rablógyilkosok most a büntetést várják. Mind a ketten az ugynevezett előkelő világhoz tartoztak, tehát „urak“ voltak.

— **Gyermekirtó szülész nő.** Gönc kauka, Abauj-Tornamegyeyi községben becsuktak egy Szombatiné nevű bábát, mert üzletszerűleg pénzért ölte az újszülötteket.

— **A vér.** Nádudvaron, Debreczen közelében pünkösöd hétfőn agyonlőttek egy földművesmunkást és többeket megsebesítettek a csendőrök. Az ok a régi: a nép jogait merte követelni. Ezért folyt a nép vére.

— **Alpár faluban** Félegyháza mellett pünkösöd hétfőjén szintén agyonlőttek és több földművesmunkást megsebesítettek a csendőrök. Így pusztítják a népet.

— **Meggyilkolt énekes nő.** Szófiában Bulgária fővárosában meggyilkolták Szimon Annát, egy könnyűvérű magyar születésű énekesnőt. A gyilkos Bojesev nevű kapitány, a kinek szeretője volt Szimon. Megunta, más leányt vett el, azért volt terhére.

— Csendörök és a nép. Elemér, torontál-megyei községben a csendörök a nép közé lőttek, mert a nép feltámadt az ottani kizsákmányoló bérlő ellen. Két földmivest agyonlőtt a golyó és többen megsebesültek. A nép erre megtámadta a vérengző csendöröket és kettőt agyonütött közülök.

— Az igazság. Bánffy János báró nagylaki földbirtokos összeszólalkozott Nagy Bálint kisczárkával. A báró lelőtte Nagyt. A zilahi törvényszék most tárgyalta az ügyet. A báró azzal védekezett, hogy véletlenségből lőtte agyon Nagyt. A törvényszék 2 hónapi fogházra ítélte. A bírót ezt is sokalta, mert felebbezett.

Gazdaság.*)

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferenczvárosi petróleum-
rakodónál levő székes-fővárosi sertés-konzumvásárra *junius 11-én*
érkezett 653 darab. Elszállítottatott 806 darab. Elszállítatlan maradt
337 db. — *Napi árak:* Malaczkok 20—43 forintig, 120—180 klgr. suly-
ban 42—52.50 frtig, 220—280 klgr. sulyban 42—52.50 forintig,
320—380 klgr. sulyban 47—51 frtig. Öreg nehéz 47 forintig 100
kilogrammonként élősulyban. Páronként 45—50 kilogramm és a
vételösszeg 4 százalékának levonása mellett.

A budapesti gabnatőzsdén a következő árak jegyeztettek:
Gabona. Az időjárás a múlt hét elején kedvezően alakult,
de utóbb erős, országos esők állottak be, amelyek a vetések fejlő-
désének éppenséggel nem kedveztek. — *Buza* a múlt héten több
figyelemben részesült, a forgalom kedvezőbb hangulat mellett bonyo-
lódott le. — *Rozs* a fogyasztásoknál több figyelemben részesült
és gyenge kínálat mellett 15—20 krral drágábban fizettetett. —
Arpa takarmány és hantolási czelokra jó keresletnek örvendett,
csekély kínálat mellett Mintegy 6000 q adatott el 4.50—5 frton.
A hét végén a kereslet csökkent. — *Zabban* vontatott forgalom
volt, változatlan áron. Silány és közepes fajták nehezen voltak
eladhatók, holott jó áru alig volt kapható.

A határidőüzlet a következő határok között mozgott:

Buza május—juniusra 7.99—7.89—8.37—8.28—8.30—8.20
forint. *Buza szept—októberre* 7.58—7.50—7.83—7.63—7.76—
7.70—7.66—7.41 forint. *Rozs őszre* 5.92—5.87—6.12—5.95—6.03
—5.97—5.99 forint. *Tengeri május—juniusra* 3.78—4.—3.95
—4.02—3.91—3.88—3.95—3.83 forint. *Zab őszre* 5.30—5.35—
5.30—5.29—5.31 forint. *Káposztarepcze augusztus—szeptem-
berre* 10.55—11.10—10.95—10.90 forint.

*) Számos olvasónk kívánságára a e czim alatt állandó rovatot nyitunk
a gazdaközönség számára.

Andor, a
szokkal

N.
bármikor
P.
Cs.
küldték.
S.
zene is
jét olvas
Ü.
hogy a
nevet és
kell hag
kell ráte
H.
ment. A
R.

T
párti

A pontos kézbesítésért és expedálásért Fleischmann Andor, a „Népolvasótár“ kiadóhivatalának vezetője felelős. Panaszokkal hozzá tessék fordulni. Garay-u. 32.

Szerkesztői üzenetek.

N. F. Komárom. 35 kr. utánfizetés mellett megkapja a jutalom könyvet bármikor.

P. János Orlaj-Torék. Előfizetésre augusztus 1-ig rendben van.

Cs. E. Velence. Csak tessék szétosztani a példányokat. Hisz azért küldtük. 11 példányért jár pénz. Üdv.

S. S. Rozsnyó. Szép költeményét nem közölhetjük, mert dallamhoz zene is kell. Különbön is költeményekkel elvagyunk látva. Köszönjük. Idejét olvasással és ne versirással töltsse.

Összes előfizetőinknek. Ha valaki nem kapja a lapot, írja egy papírra, hogy a „Népolvasótár“ ezt vagy azt a számát nem kaptam meg. Aláírni nevet és helyiséget. Ezt a papírszeletkét tegyék borítékba, melyet nyitva kell hagyni és a czímen kívül írják rá, hogy *újság reklamáció. Bélyeget nem kell rátenni.* Így adják fel.

H. F. Réde. Augusztus 1-ig előfizetése rendben van. Bekötési tábla ment. A küldött pénzzel ki van fizetve.

R. Ferencz Baja. Kivánságához képest eljárunk.

Terjesszék és olvassátok a „Népszavát“ és a pártirodalmat.

Képtalány.

A helyesen megfejtők közt első jutalom gyanánt a „Szociáldemokrácia evangéliuma,” második jutalom gyanánt: „Kommunizmus és Kapitalizmus” czimű művecskét sorsoljuk ki. Megfejtési határidő június 26-ika. A helyesen megfejtők névsorát a Népolvasótár 10. számában tesszük közzé.

A Népolvasótár 6. számában közölt szótalány megfejtése

„Egyenlőség.”

Az első jutalmat „A földműves munkás kongresszus jegyzőkönyvét” nyerte Sulyok Árpád, Debreczen, Szedlák-ház.

A második jutalmat „A magyar munkásmozgalom történetét” nyerte Petra József, Budapest VIII. Aggteleky-u. 17. sz. ajtó 7.

Helyesen fejtették meg a következők:

Budapestről: Tóth István, Hosszu Mihály, Varga Antal, Tamás János, Novák Vincze, Ifj. Reikala József, Ozsvát Sándor, Schnadenberger Ferencz, Jurcsák József, Frühwirth József, Zeisler Vilmos, Sipos Jenő, Kubinyi Kálmán, Sztrnádt Alajosné, Dobrovits András, Petra József, Szabó György, Cziblik Adolf, Lausch Béla, Ivanits Lajos.

Vidékről: Valentovits András Czepléd, Kőműves Ferencz Torda, Csóma Ignác Kolozsvár, Leibovits Farkas Duna-Adony, Mihálovits András Pécs, Rafael József Zsarnóca-Kohó, Székely Ferencz Gyula, Magy Antal Pécs, Gaál Miksa Bács-Szt.-Tamás, Magyar Péter N.-Kikinda, Szekeres István Bács-Szt.-Tamás, Lukáts András Baróth, Horváth Sándor Czepléd, Pap János Orlaj-Török, Sulyok Árpád Debreczen, Turi J. Czepléd.